

რეგიონალური საინვესტიციო პროცესების რეგულირების საფინანსო
ეკონომიკური მექანიზმის განვითარების პერსპექტივები
Prospects for the development of a financial-economic mechanism for
regulating regional investment processes

ნიკოლოზ დარჩიაშვილი - ბიზნესის ადმინისტრირების დოქტორი

nikoloz.darchiashvili.1@iliauni.edu.ge

Nikoloz Darchiashvili - PhD in Business Administration

nikoloz.darchiashvili.1@iliauni.edu.ge

Abstract

Transformations related to the transition to a market economy are accompanied by difficulties in adapting to new forms of economic activity and in the regions of Georgia.

In regulating regional investment processes, great importance is attached to the analysis of financial economic mechanisms and financial instruments of investment policy used by the state to ensure the attraction of local and foreign investment in the country's economy. It should also be noted that each of these tools is effective only in a defined specific situation. In this case, the task arises to determine which tools and under what specific conditions should be used and which will be ineffective.

Keywords: Regional Investment, Investment processes, financial economic, foreign investments

რეგიონალურ ეკონომიკაში საინვესტიციო პროცესების წარმატებით განვითარებაში მნიშვნელოვან პირობას წარმოადგენს ამ პროცესების ჰარმონიზაცია ეროვნულ და რეგიონალურ დონეებზე, რომელიც საქართველოს ეკონომიკაში, ჯერ კიდევ სუსტადაა უზრუნველყოფილი. საინვესტიციო პროცესებს ეროვნულ დონეზე გააჩნიათ საკმაოდ დაბალანსებული რეგიონალური საფუძველი.

თანამედროვე ეტაპზე ობიექტურად დასაბუთებულია ქვეყნის ხანგრძლივადიანი ეკონომიკური განვითარების მთავარი მიმართულებები. შერჩეულია ეროვნული ეკონომიკის განვითარების მოდელი. განსაზღვრულია რეგიონების განვითარების ორიენტირები, რომლებიც წარმოადგენენ საინვესტიციო პოლიტიკის საფუძველს, ის კი თავის მხრივ არის რეგიონებში საინვესტიციო პროცესის დაფინანსების მარეგლამენტირებელი პირდაპირი და ირიბი ინსტრუმენტების ნაკრები.

საქართველოს რეგიონებში საინვესტიციო პროცესების თავისებურებები განსაზღვრავენ ქვეყნის ეკონომიკის დარგობრივ სტრუქტურას, სადაც ჭარბობს სასოფლო-სამეურნეო მიმართულების წარმოება. ობიექტურად და ისტორიულად ჩამოყალიბდა რეგიონების ბიუჯეტების დოტაციური ხასიათი, საკუთარი საინვესტიციო სახსრების

დეფიციტი განსაზღვრავს რეგიონების დამოკიდებულებას გარე ფაქტორებზე.⁹

ქვეყანაში ეკონომიკური გარდაქმნები მოითხოვენ რეგიონებში არსებული სამურნეო სუბიექტების საწარმოო და სამეცნიერო პოტენციალის განვითარებას, რომელიც შესაბამისობაში იქნება საერთო სახელმწიფოებრივ და რეგიონალურ ინტერესებთან. ამ მიმართებით კი მნიშვნელოვანია რეგიონებში საკუთრების სხვადასხვა ფორმებისათვის საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების ქმედითი ფინანსური მექანიზმების შექმნა. ამ პირობებში საქართველოსა და უცხოეთის, როგორც წამყვან კომპანიებში, ისე რეგიონებში ინვესტიციების მართვის სისტემის განვითარების გამოცდილების განზოგადება და ინტერპრეტირება თანამედროვე ეტაპზე საკმაოდ აქტუალურია. ისინი იძლევიან საშუალებას რეგიონებში საინვესტიციო პროცესების სისტემის განვითარება გახდეს გეგმაზომიერი, თანმიმდევრული და ეფექტიანი. ინვესტიციების სფეროში დაგროვილი ქვეყნისა და უცხოეთის გამოცდილების ანალიზი, საშუალებას მოგვცემს შემუშავებულ იქნეს საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების ერთიანი პრინციპები, მეთოდები და ფინანსური ინსტრუმენტები, რომელიც რეგლამენტირებული იქნება ამ სახეობის საქმიანობის მარეგულირებელი ქვეყანაში მოქმედი ნორმებითა და წესებით.¹⁰

საზოგადოდ, რეგიონებში საინვესტიციო პროცესების რეგულირების ყველაზე ქმედით საფინანსო მექანიზმს წარმოადგენს ქვეყნის საგადასახადო სისტემის დახვეწა და ინვესტიციების წახალისებისათვის საგადასახადო შეღავათების დაწესება. რეგიონალურ დონეზე ინვესტირება მხარდაჭერისათვის საგადასახადო შეღავათების გამოყენება განსაკუთრებულ მნიშვნელობას იძენს გარდამავალი რეგიონალური ეკონომიკების პირობებში, როდესაც არსებობს ხანგრძლივადიანი საკრედიტო რესურსების დეფიციტი, შიდა საფინანსო ბაზრების ინფრასტრუქტურის განვითარების არასაკმარისი დონე, რეგიონალურ ბაზრებზე შესვლის მაღალი ადმინისტრაციული ბარიერები და სხვა შემაფერხებელი ფაქტორები.

საგადასახადო შეღავათები წარმოადგენენ ქვეყნის რეგიონებში საინვესტიციო პროცესების საკმაოდ გავრცელებულ და ეფექტიან ფინანსურ ინსტრუმენტს, რომელიც გამოირჩევა მაღალი ფისკალური ეფექტიანობით.¹¹

⁹ Грибков А.Б. Инвестиционная привлекательность региона: Автореф. дис. канд. экон. наук // РГСУ; Науч. рук. В.А. Шаховой - М.:., 2006. - 24с. http://elibrary.sgu.ru/VKR/2016/38-03-01_017.pdf

¹⁰ The Future Now for Achieving Sustainable Development. Global Sustainable Development Report 2019. https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf

¹¹ Nathan B.B. Effectiveness and Economic Impact of Tax Incentives in the SADC Region. Arlington, Virginia. February 2004. Pp. 34. (169). <https://www.nathaninc.com/wp->

საგადასახადო სისტემა, რომელიც შემუშავებულია ეკონომიკურად მაღალგანვითარებულ ქვეყნებში, რომელთა ეფექტიანობა დადასტურებულია ეკონომიკის წარმატებით განვითარების მრავალწლიანი გამოცდილებით, შეიცავს ერთ მნიშვნელოვან წეს, რომლის უპირობოდ შესრულებაც წარმოადგენს ნებისმიერი ქვეყნის განვითარების საწინდარს, რომლებიც იყენებენ მას. იგი ჟღერს შემდეგნაირად: საწარმოებიდან და რეგიონებიდან ამოღებული საგადასახადო მოსაკრებლის საერთო მოცულობა არ უნდა აღემატებოდეს შემოსავლების მოცულობას, რომელსაც იღებენ საწარმოები თავისი საქმიანობის პროცესში.

ქვეყნის რეგიონების საინვესტიციო საქმიანობაში სახელმწიფოს მონაწილეობის შესწავლა და ანალიზი გვაძლევს საშუალებას გავაკეთოთ დასკვნა, რომ რეგიონების საინვესტიციო სფეროს ფინანსური უზრუნველყოფის შევსების გზების შერჩევა და არსი განისაზღვრება, პირველ რიგში, ინოვაციური ეკონომიკის განვითარების არჩეული მოდელის ძირითადი მიმართულებებით.

სახელმწიფოს მიერ ქვეყნის რეგიონებში საინვესტიციო საქმიანობის ფინანსური რეგულირებისა და მართვის პროცესი წარმოადგენს მათი წარმატებული განვითარების ერთ-ერთ მთავარ საშუალებას. თანამედროვე ორგანიზაციების უნარი აითვისონ ახალი ინოვაციები დამოკიდებულია, პირველ რიგში, თამამის ისეთი წესების არსებობაზე, რომლებიც წახალისებენ ნოვატორულ საქმიანობას.¹²

ქვეყნის რეგიონების ეკონომიკის ინოვაციურ-საინვესტიციო რელსებზე გადავლისათვის მნიშვნელოვანია შეიქმნას საინვესტიციო საქმიანობის მარეგულირებელი ფინანსური მექანიზმები, სხვა სიტყვებით, რომ ვთქვათ, ეს არის მართვის სუბიექტის გააზრებული ზემოქმედება მართვის ობიექტზე, რომლის დროსაც იცვლება ამ უკანასკნელის მდგომარეობა და ხდება დასახული მიზნების რეალიზაცია.

ასეთ მექანიზმად, შეგვიძლია განვიხილოთ ადმინისტრაციული, ეკონომიკური, ფინანსური და სხვა ფორმები, მეთოდები და ინსტრუმენტები, რომლებიც ობიექტურად განსაზღვრავენ ფინანსური და ეკონომიკური ურთიერთობების ყველა ფორმის გამოყენების აუცილებლობას, და რომელიც ჩამოყალიბებულია სახელმწიფოსა და რეგიონებს შორის, რათა განხორციელდეს ქვეყნის ინოვაციური ეკონომიკის შემდგომი განვითარება. ასეთი ფინანსური მექანიზმი მოიცავს მეთოდებსა და ინსტრუმენტებს, რომლებიც გამომდინარეობენ საინვესტიციო

<content/uploads/2017/10/Effectiveness and Economic Impact of Tax Incentives in the SADC Region.pdf>

¹² Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента: В 2 т. Т. 2. К. Эль-га: Ника-Центр, 2010 .

129 с. <https://www.twirpx.com/file/26652/>

საქმიანობის პროცესის სამი შემადგენლიდან, ესენია: მისი მიზანი, სუბიექტი და ობიექტი.¹³

ინვესტიციური საქმიანობის რეგულირების ობიექტს წარმოადგენს საინვესტიციო რესურსები და დანახარჯები. საინვესტიციო რესურსები მოიცავენ: ფულად სახსრებს, ფინანსურ ინსტრუმენტებს, მატერიალურ ფასეულობებს, ინტელექტუალურ და სხვა უფლებებს, ხოლო საინვესტიციო დანახარჯები კი ძირითადად შედგებიან საბრუნავი კაპიტალისაგან, ფასიანი ქაღალდებისაგან, მიზნობრივი ანაბრებისა და არამატერიალური აქტივებისაგან.

საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების სუბიექტად გვევლინებიან: სახელმწიფო, კორპორატიული და ინდივიდუალური სუბიექტები.¹⁴

ამრიგად, საინვესტიციო საქმიანობა ქვეყნის რეგიონებში წარმოადგენს პროცესს, რომელიც დაკავშირებულია ინვესტირების ობიექტში კაპიტალდაბანდებების რეალიზაციასთან, რომელიც ტრადიციულად ხორციელდება მაკრო და მიკრო დონეებზე. საქართველოში საინვესტიციო საქმიანობის მნიშვნელოვან ფაქტორს წარმოადგენს სახელმწიფო ინოვაციური სისტემის ორგანიზაციული და ინფრასტრუქტურული ერთიანობის უზრუნველყოფა, რომელიც შეძლებდა გარანტირებული ეფექტიანი კავშირების დამყარებას სახელმწიფოს მართვის ორგანოებსა და რეგიონებს შორის. რეგიონებში საინვესტიციო საქმიანობის ფინანსური მექანიზმის ქვეშ განხილულ უნდა იქნეს ადმინისტრაციული, ეკონომიკური და სხვა ფაქტორების ერთობლიობა.

ეკონომიკის გლობალიზაცია იწვევს ქართულ სოფლის-მეურნეობის პროდუქციაზე მოთხოვნილების ზრდას, რითაც მოსალოდნელია ექსპორტის გაზრდა, ამიტომ საქართველოს ხელისუფლებამ რეგიონების ეკონომიკის განვითარებისათვის უნდა აირჩიოს ორი სტრატეგიიდან ერთ-ერთი, ესენია შიდა მოთხოვნილების გაზრდის აქტივიზაცია საბიუჯეტო სახსრების გამოყენებით, მაგრამ საბიუჯეტო სახსრები არ არის უსაზღვრო. ამიტომ უნდა გაიზარდოს რეგიონებში საინვესტიციო კლიმატი, რათა მოზიდულ იქნეს უფრო მეტი ინვესტიცია რეგიონებში, ასევე მოიხსნას ზოგიერთი ადმინისტრაციული ბარიერები, რომლებიც ხელს უშლიან ამ პროცესს.

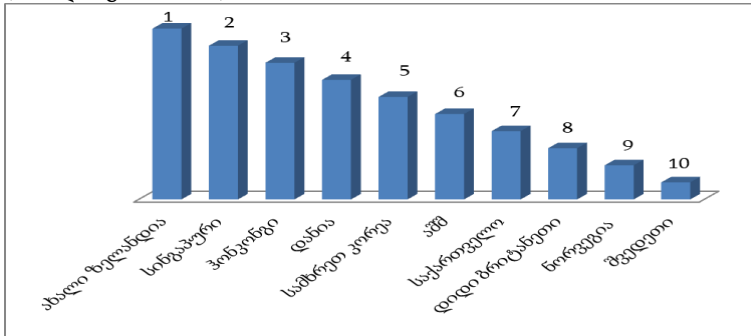
საქართველოში რეგიონებში საინვესტიციო კლიმატის გაუმჯობესებისათვის მნიშვნელოვანია ის ფაქტი, რომ საქართველო მსოფლიოში ბიზნესის წარმოების რეიტინგში მსოფლიოს 190 ქვეყანაში

¹³ Крозье М. Блокированное общество. Нью-Йорк, Лондон, 1998. с. 57;

https://iphras.ru/uplfile/root/biblio/1997/Spiridonova_1.pdf

¹⁴ Горегляд В.П. Инновационный путь развития. Центр социально-экономических проблем федерализма Института экономики РАН. М.: Наука, 2005. 343 с.

იმყოფება 7 ადგილზე, ამ რეიტინგს ყოველწლიურად აქვეყნებს მსოფლიო ბანკი. (იხ. დიაგრამა 3.1.).¹⁵

წყარო: დიაგრამა შედგენილია Doing Business-ის 2019 მონაცემებზე დაყრდნობით.

დიაგრამა 3.1. Doing Business-ის 2019 წლის რეიტინგის ტოპ-10.

აქედან, გამომდინარე საქართველოს გააჩნია დიდი საინვესტიციო პოტენციალი, აქვე უნდა აღინიშნოს ის თავისებურებაც, რომ საქართველოში განხორციელებული ინვესტიციების 80% მოდის თბილისზე. რეგიონებში საინვესტიციო პროცესის განვითარებისათვის აუცილებელია ისეთი საფინანსო ინსტრუმენტების გამოყენება, რომლებიც წახალისებენ, როგორც ადგილობრივ ბიზნესს, ასევე უცხოელ ინვესტორებს განხორციელონ საინვესტიციო საქმიანობა. რეგიონებში ამ მხრივ მნიშვნელოვანია სოფლის მეურნეობისა და გადამამუშავებელი მრეწველობის წახალისება, მათზე საგადასახადო შეღავათების გავრცელება, რაც გახდება სტიმული რეგიონებში საინვესტიციო პროცესების განვითარების.

იმისათვის, რომ განხორციელდეს ქვეყნის ეკონომიკური სტაბილიზაცია და საინვესტიციო კლიმატის გაუმჯობესება რეგიონებში, აუცილებელია რიგი რადიკალური ღონისძიებების გატარება, რომლებიც მიმართულნი იქნებიან, როგორც მთელს ქვეყანაში ასევე მის რეგიონებში, საბაზრო ურთიერთობის განვითარებისათვის პირობების შექმნაზე და უშუალოდ შეუწყობენ ხელს ინვესტიციების მოზიდვის ამოცანის წარმატებით გადაწყვეტას. ამ ღონისძიებებს მიეკუთვნებიან: ქვეყანაში პოლიტიკური სტაბილურობის შენარჩუნება; რადიკალური ბრძოლა დამნაშავეობასთან ინფლაციის შემცირება; საგადასახადო კანონმდებლობის რეფორმირება; ფიზიკური და იურიდიული პირებით თავისუფალი ფლადი სახსრების მოზილიზაცია საინვესტიციო პროცესებში ჩასართავად;

¹⁵ World Bank. Doing Business -2019. <https://russian.doingbusiness.org/ru/rankings>

ადგილობრივი და უცხოელი ინვესტორებისათვის, რომლებიც ახორციელებენ ხანგრძლივადიან ინვესტიციებს, საგადასახადო შეღავათების დაწესება; ლარის კურსის გასამაგრებლად პროგრამების შემუშავება და განხორციელება.

რეგიონში საინვესტიციო პროცესების რეგულირების ფინანსური მექანიზმების შექმნისა და ფუნქციონირების პრობლემატიკის შესწავლაზე მრავალი მეცნიერი მუშაობს, რომლებიც განიხილავენ საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების ფინანსური მექანიზმების ცალკეულ შემდგენელ ნაწილებს და გამიჯნულნი არიან ბაზარზე ინოვაციების დანერგვის პროცესის აქტივიზაციაზე. ამის მიუხედავად საინვესტიციო პოლიტიკის ფინანსური მექანიზმის კონცეფცია, რომელიც დააკავშირებდა ინოვაციური აქტიურობის ერთიან პროცეს მის სხვადასხვა დონესთან, კერძოდ რეგიონალურ და ეროვნულ დონეებთან, თანამედროვე ეტაპზე არასაკმარისად ეფექტიანია. სახელმწიფო საინვესტიციო პოლიტიკის ფორმირების პრაქტიკული ამოცანა, რომელიც მიმართულია საინვესტიციო პროცესის აქტივიზაციაზე, არა მხოლოდ რეგიონალურ, არამედ ყველა დონეზე, დაკავშირებულია ფინანსური მექანიზმის ფუნქციონირების ეფექტიანობასთან, რომელიც მოწოდებულია საინვესტიციო საქმიანობის გაფართოებაზე, არა მხოლოდ როგორც ინოვაციური ბიზნესის, არამედ როგორც ქვეყნისა და მისი რეგიონების ეკონომიკის განვითარების ფაქტორის. სწორედ ინსტრუმენტების ასეთი სისტემა წარმოადგენს განსახილველ ფინანსურ მექანიზმს.¹⁶

ნათქვამიდან გამომდინარე, საინვესტიციო პოლიტიკის ფინანსური მექანიზმი განხილულ უნდა იქნას, როგორც ეკონომიკის სხვადასხვა დონეებზე საინვესტიციო საქმიანობის განხორციელების ფორმა, შესაბამისი ინფრასტრუქტურის ფორმირებით. ამასთან, აღნიშნულ ინსტრუმენტების კომპლექსი არ წარმოადგენს დახურულს და ახალი ინსტრუმენტების გამოჩენა იქნება ბუნებრივი მოვლენა, რომელიც გამოწვეული იქნება, როგორც განვითარების ეტაპის ცვლილებით, ისე მათი ახალ პირობებში გამოყენების შესაძლებლობით. ასეთი ინსტრუმენტები აყალიბებს, მთლიანად ქვეყნის და მისი რეგიონების ეკონომიკის სამართლებრივ, საინვესტიციო და ორგანიზაციულ ფუნქციონალურ უზრუნველყოფას, საბაზრო კატეგორიების: რესურსების, მოთხოვნის, წინადადების, კონკურენციის და სხვათა შესაბამისად.

¹⁶ Jacobson St., Bergel A. Innovation system analysis and sustainability transition: Contributions and suggestions for research. Environmental Innovation and Societal Transitions. 2011. №1. P. 41–57.
<https://isiarticles.com/bundles/Article/pre/pdf/28089.pdf>

სამართლებრივი უზრუნველყოფა ახდენს, მეცნიერული მიზნების და მისი შედეგების დანერგვის, შესაძლებლობის ფორმირებას, სამეცნიერო იდეისა და ინოვაციური პროდუქტის დაცვას. ინვესტიციური უზრუნველყოფა ქმნის ინოვაციურ საქმიანობაში სახსრების ჩადებისათვის ეფექტიან და უსაფრთხო პირობებს, სამეცნიერო კვლევების შედეგების კომერციალიზაციის მიზნით. ხოლო ორგანიზაციული უზრუნველყოფა, ინოვაციური პროცესის კონკრეტული ეტაპისათვის აფორმირებს ინსტრუმენტების, ფორმებისა და მეთოდების ერთიან სისტემას.

როგორც უკვე აღვნიშნეთ საინვესტიციო პროცესის ფინანსური მექანიზმი ფუნქციონირებს მაკრო, მეზო და მიკროდონეებზე და წყვეტს შემდეგ მნიშვნელოვან ამოცანებს:

- მაკროდონეზე ხდება სახელმწიფო საინვესტიციო სტრატეგიის ფორმირება; იქმნება ხელსაყრელი საინვესტიციო კლიმატი ეკონომიკისათვის; ხდება სახელმწიფო საინვესტიციო პროგრამებისა და პროექტების რეალიზაცია.
- მეზოდონეზე ხდება იგივე ამოცანების მიზმა განსაზღვრული რეგიონების თავისებურებებზე.
- მიკროდონეზე საწარმოო სტრუქტურების სამეწარმეო ინიციატივას წარმართავს ინვესტიციური პრიორიტეტების ჩარჩოებში.

ჩამოყალიბებული დონეების იერარქია გვთავაზობს ინოვაციურ-საინვესტიციო პოლიტიკის ფორმირების განსაზღვრულ თანმიმდევრობას. ამასთან, ფინანსური მექანიზმის ინსტრუმენტების სისტემა და მისი პრაქტიკული რეალიზაცია მოწოდებულია ეკონომიკის საინვესტიციო შემადგენლის გაძლიერებაზე და ეკონომიკური ზრდის ინოვაციურ ტიპზე გადასვლაზე.

როგორც სახელმწიფო, ასევე რეგიონალური ინოვაციური პოლიტიკა უნდა იქნას მიმართული ფინანსური მექანიზმის ინსტრუმენტების განვითარებაზე, რომელიც უზრუნველყოფს ინოვაციურ განვითარებაში საწარმოებისა და კერძო კონკრეტული ინიციატივების სახელმწიფო მხარდაჭერას. ამასთან, განსაკუთრებული ყურადღება უნდა დაეთმოს სამეცნიერო კვლევებსა და შემუშავებებს, დაგროვილი სამეცნიერო პოტენციალის გადაქცევას, მოწინავე ტექნოლოგიების დანერგვისათვის, მდგრადი ეკონომიკის ზრდასა და ხელსაყრელი პირობების შექმნაში, დაბალანსებული ინოვაციური სტრუქტურის განვითარების საშუალებით.

თანამედროვე ეტაპზე პირველხარისხოვანი მნიშვნელობის ამოცანას წარმოადგენს ქვეყნისა და მისი რეგიონების საინვესტიციო-საინოვაციო პირობების შენარჩუნება და შემდგომი გაძლიერება, მისი საწარმოს ეკონომიკურ ეფექტიანობაზე ზემოქმედების ხარისხის ამაღლება. ამის გარეშე შეუძლებელი იქნება ქვეყნისა და მისი რეგიონების მდგრადი განვითარება, რაც განსაზღვრავს ყველა დონეზე საინვესტიციო საქმიანობის

რეგულირების ფინანსური მექანიზმების გამოყენების ამოცანის მასშტაბურობას.

ინოვაციური ეკონომიკის განვითარება მოითხოვს დიდ დანახარჯებს, ვინაიდან საწარმოების შექმნა და განვითარება უნდა მოხდეს, საწარმოების საინვესტიციო ინტერესებზე სახელმწიფოს ზემოქმედების მთელი სისტემის ცვლილების ფონზე, ამიტომ ადგილი უნდა ჰქონდეს არა ერთი ცალკეული საწარმოს ინვესტიციური მიმზიდველობის ზრდას, არამედ რეგიონის და ქვეყნის ეკონომიკის საინვესტიციო მიმზიდველობის ამაღლებას.

ამ მხრივ უნდა აღინიშნოს, რომ რეგიონების ეკონომიკის განვითარება დამოკიდებულია საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების საფინანსო მექანიზმების გამოყენებული ინსტრუმენტების ეფექტიანობის დონეზე, მათ მიეკუთვნებიან: საგადასახადო, საბაჟო, ფულად-საკრედიტო და სხვა ინსტრუმენტები, რომლებიც დამახასიათებელია ნებისმიერი სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკისათვის.

ამასთან დაკავშირებით შეგვიძლია განვსაზღვროთ პარამეტრები, რომლებიც პასუხობენ რეგიონების საინვესტიციო მიმზიდველობის პირობებს, საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების ფინანსური მექანიზმების ცალკეული ინსტრუმენტების ფორმირებისა და გაუმჯობესების მეთოდურ და მეთოდოლოგიურ ასპექტებს, კერძოდ, სახელმწიფოს საგადასახადო და ფულად-საკრედიტო პოლიტიკის ეფექტიანობას, რომელთა გამოყენებამ პრაქტიკაში ხელი უნდა შეუწყოს შემდეგი პარამეტრების ფორმირებამ და დახვეწამ:

- რეგიონების სოციალურ-ეკონომიკური განვითარების პერსპექტიული პრიორიტეტული მიმართულებების და ხანგრძლივადიანი სამეცნიერო პროგნოზებისა და პროგრამების რეალიზაცია;
- სამეცნიერო-კვლევითი ინსტიტუტების საქმიანობის ეფექტიანი კოორდინაცია;
- ინოვაციური ტექნოლოგიებისა და პროდუქტების სახელმწიფო პროგრამებისა და პროექტების რეალიზაცია;
- რეგიონების ეკონომიკის მოდერნიზაციის სტიმულირებისათვის საბიუჯეტო სუბსიდირება;
- ინოვაციური საქმიანობისათვის საგადასახადო შეღავათები;
- საინვესტიციო საქმიანობაში სახელმწიფოსა და კერძო სექტორის პარტნიორობა.

შედეგად ჩატარებული ანალიზის საფუძველზე შეგვიძლია მივიდეთ დასკვნამდე, რომ საქართველოს რეგიონების ეკონომიკის განვითარების თანამედროვე ეტაპი გამოირჩევა მასში სამეცნიერო ძიებისა და თეორიული საფუძვლების პრაქტიკული აპრობაციის, ასევე საინვესტიციო სტრუქტურისა და ობიექტის მართვის სისტემის დახვეწის თეორიული საკითხებთან დაკავშირებული მწვავე პრობლემით. ეს განპირობებულია

რეგიონებში ახალი საწარმოების შექმნის აუცილებლობით, იმ ეკონომიკურ და სამართლებრივ საფუძვლებზე, რომლებიც მოითხოვენ დიდ ინვესტიციებს. განხორციელებული კაპიტალდაბანდებები, არ მოიტანენ სასურველ შედეგს, თუ არ იქნებიან ორიენტირებულნი ინოვაციური სისტემის ფორმირებაზე.

რეგიონებში ჩამოყალიბებული ეკონომიკური განვითარების დონე პრაქტიკულად შეუძლებელს ხდის განვითარების ხანგრძლივადიანი სტრატეგიის განხორციელებას, რომელიც ეფუძნება ძირითადად შიდა წყაროებს. საქართველოს რეგიონების განვითარების ერთადერთი გზა არის ინოვაციური გარღვევის სტრატეგიის რეალიზაცია. სწორედ ინოვაციური გარღვევა საშუალებას მისცემს მათ უზრუნველყონ ეკონომიკური განვითარების მაღალი და მდგრადი ტემპები.

რეგიონებში ინოვაციური გარღვევის სტრატეგიის შემუშავება და რეალიზაცია, სახელმწიფოსაგან მსხვილმასშტაბიანი საინვესტიციო მხარდაჭერით, წარმოადგენს რეგიონების ეკონომიკის მდგრადი განვითარების მნიშვნელოვან წინაპირობას.

ინოვაციური გარდაქმნების სტრატეგიის შექმნის და რეალიზაციის აუცილებლობა დაკავშირებულია საფინანსო მხარდაჭერასა და საინვესტიციო საქმიანობის რეგულირების ფინანსური ინსტრუმენტების ეფექტიან გამოყენებაზე.

გამოყენებული ლიტერატურა:

1. Грибков А.Б. Инвестиционная привлекательность региона: Автореф.дис. канд. экон. наук // ПГСУ; Науч. рук. В.А. Шаховой - М., 2006. - 24с.

http://elibrary.sgu.ru/VKR/2016/38-03-01_017.pdf

2. The Future Now for Achieving Sustainable Development. Global Sustainable Development Report 2019.

https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/24797GSDR_report_2019.pdf

3. Nathan B.B. Effectiveness and Economic Impact of Tax Incentives in the SADC Region. Arlington, Virginia. February 2004. Pp. 34. (169). https://www.nathaninc.com/wp-content/uploads/2017/10/Effectiveness_and_Economic_Impact_of_Tax_Incentives_in_the_SADC_Region.pdf

4. Бланк И.А. Основы инвестиционного менеджмента: В 2 т. Т. 2. К. Эль-га: Ника-Центр, 2010 . 129 с. <https://www.twirpx.com/file/26652/>